

L'ENSENYAMENT I ELS MESTRES

• A l'article anterior, on parlava de la qualitat de l'ensenyament, hi sortien implicats, lògicament, tots els elements responsables integrats d'alguna manera en els centres docents, especialment mestres i pares.

Es indubtable que dels mestres se'n parla molt i de forma molt diversa. Se n'ha parlat encara més d'ençà de les vagues de l'any passat. Per tot això, potser valdria la pena resituar el concepte de mestre. Parlem-ne.

Primer de tot, hauríem d'acceptar que abans aquesta paraula era suficient, per ella mateixa, per a definir un tipus de persona que es dedicava a l'ensenyament de la mainada. I possiblement estava ben trobada i no calien altres substantius rimbombants. S'entén per mestre aquell que domina bé la seva professió o el seu art i que té la capacitat de formar altres persones. Des de fa un temps, però, ja no som mestres a seques. Som professors d'Educació General Bàsica. Quasi res! El sou no ha augmentat gaire, però el nom s'ha quadruplicat. Per alguna cosa es comença. Ara, però, amb la democràcia, suposo que amb esperit igualitari, es parla dels ensenyants o dels treballadors de l'ensenyament. Aïa! I amb una lògica correlativa es parla, en alguns casos, de tallers en comptes de classes... Jo no sóc pas gaire maniàtic amb els noms. Ho volen així? Doncs, posem-ho així! Ara bé. Potser amb algunes formes utilitzades estem donant peu a fer entendre que l'ensenyament s'industrialitza molt. I quan dic industrialitzar vull dir materialitzar-lo, convertir-lo en un treball en sèrie, donar-li més un caràcter de mera instrucció que de formació. En una paraula: deixar-nos portar massa pels corrents deshumanitzadors. (Fixeu-vos bé que, per a mi, la formació humana alemanya és un mínim irrenunciable).

Sempre he pensat que ser mestre era quelcom més que un ofici. Requereix no solament una habilitat pròpia i uns coneixements ben assentats sinó també una sèrie d'actituds que siguin, també elles, absolutament educadores. No vull dir amb això que el mestre hagi de ser perfecte, que hagi d'actuar cohibit per una responsabilitat tremenda, que sigui, resumint, un fora de sèrie; però sí que crec que ha de ser totalment conscient del seu caràcter d'exemple per als infants i, per tant, ha d'actuar en funció d'aquesta particularitat. Recordo que Mn. Pere Torrent -el mestre que jo vaig tenir de petit em deia sovint: -Pensa sempre que de mestre se n'és vint-i-quatre hores al dia... I ho crec així. Aquí està, doncs, una característica diferenciadora de les altres professions. Un senyor que fa un determinat ofici, si quan plega canvia la seva personalitat, no passa res. Un mestre, si quan surt de l'escola es dedica a fer alguna ximpleria o porta una conducta anormal, serà doblement criticat. És el mestre!

D'aquí deduïm, doncs, que ser mestre exigeix l'acceptació d'aquests condicionaments. No podrà pas parlar d'higiene o de correcció el mestre que vagi amb descurança. No podrà pas formar els alumnes amb la idea que cal augmentar la cultura d'un lloc aquell mestre que comenci per no deixar-se veure a cap acte. No podrà pas ensenyar a viure la realitat del poble o del país, aquell docent que estigui totalment al marge de festes i celebracions locals, no podrà pas exigir un vocabulari digne aquell que en presència dels alumnes deixi anar frases o paraules malsonants, no podrà pas infondre unsensació de dignitat humana aquell que actui amb postures rassistes. Per a mi, això és més clar que l'aigua.

Accepto dues coses. Primera, que algunes vegades l'hàbit no fa el monjo i hi ha mestres joves aparent-

ment estrafolaris que, compresos, són bons elements i els d'altres generacions també hem de voler-los secundar. Segona, que hi ha tot un conjunt de generacions de personal docent que acusen uns temps passats de vagues flaques -allò de "passes més gana que un mestre d'escola" - i que n'han quedat marcats. De tota manera penso que haurien de fer un esforç, també, per a reciclar-se en aquestes qüestions i anar despullant-se de vicis adquirits. Em refereixo a l'obsessió d'alguns de treure diner d'on sigui, de la venda de material als alumnes -prohibida, d'altra banda-, fins i tot de la recollida dels diaris que arriben a les escoles (algunes vegades traient-los de la circulació abans que altres mestres en treguin profit) per a vendre'ls al drapaire, a l'especial predisposició d'alguns -somriure entenedridor, copet a l'espatlla, mirada penetradora si és a alguna mamà... - per a conduir els pares a la contractació de classes particulars (que així el nen irà millor), a l'habilitat de buscar situacions de privilegi -l'editorial que els regali els llibres dels fills, l'Ajuntament que els mantingui la casa per viure (encara que ells després tinguin altres pisos i els lloguin...), etc.

Aquestes situacions - que hi ha mestres que coneixen amb un impecable "savoir faire", almenys en alguna escola - han degradat amb els anys el prestigi del magisteri. Els temps han evolucionat i el mestre avui ja viu millor - encara que falti arrodonir alguna cosa - i, per tant, no ha d'ésser un aprofitat ni ha de semblar que viu de caritat. I és a partir d'aquí, precisament, que es produeix un fenomen curiós en aquest sector professional. Quan cal protestar, quan és necessària una vaga ben feta que solucioni d'una vegada tots els problemes, no s'arriba mai a aconseguir les reivindicacions perquè aquells mestres de "la pela" - els de les classes particulars, la venda de material, la "casa-habitació" i tots els xanxullos que vulguen -, aquells que haurien de voler sortir més la guàrdia, d'afluïxar les peticions, d'ablanir-se (t i gall'jar molt de cara a la galeria i "omé" de llengua) a partir del moment que comencen a descomptar els dies no treballats. D'altra banda, hom comprén la seva tràgica situació... Com que tenen classes particulars, com li diuen a aquell pare -el client- que no li guardaran el nen a la classe? (Dic guardar amb tota la intenció, perquè a molts pares no els preocupa que els facin classe o no als fills, el cas és que els guardin!)...

No parlem ja d'altres actituds que determinen aquests muntatges... Aquell afany de sortir aviat, de posar les criatures a la línia de sortida per quan toqui el timbre... I, sobretot, que no se li ocorri a ningú convocar una reunió de comissió que acabi tard o algun Consell Escolar a partir de les set de la tarda (que és l'hora que marca la llei), que tenen altres compromisos...

Un mestre no ha de ser esclau de l'escola, cert. Però tampoc un industrial de l'ensenyament. Els alumnes mereixen un respecte. La comunitat també. Hi ha d'haver una mica de poesia, de sentit de servei, d'il·lusió. Afortunadament coneixem mestres que es mouen amb aquests paràmetres. Es mercés a aquests que la Reforma es podrà tirar endavant. Continuarem meditant-hi i parlant-ne.

Joan DOMENECH i MONER

**ANUNCIÉSE
EN
LLORET GACETA**